

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Objecto Materiali Fidei in Genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

inprimis merito de congruo non debet DEUS primum reddere: dein peccatoris meritum non est meritum immediatum justificationis, sed tantum est meritum de congruo immediatum auxilii, & mediarum justificationis.

530. Ob. 4. Fides est radix omnis meriti: ergo pia affectio precedens non est meritoria, consequenter nec libera, nec supernaturalis. Confir. 1. Potest quis velle credere ex vana gloria: ergo voluntas credendi non est necessariò meritoria. Confir. 2. Fides potest etiam elici ex semiplena deliberatione: & talis actus non esset meritorius: ergo nec liber. Resp. dist. ant. fides est radix omnis meriti, hoc est, fides vel late sumpta pro omni illustratione supernaturali, vel fides quidem strictè dicta, sed ut libera, & laudabilis. conc. ant. fides strictè dicta, etiam ut non libera. neg. ant. & conf. Si sumitur fides in sensu latiore, pro illustratione superna, precedit etiam aliqua talis illustratio piam affectionem, & est radix hujus, adeoque omnis meriti, quaecunque in ista datur: si autem sumitur fides strictè dicta, & ut libera, constituitur ex pia affectione, & una cum hac, in concreto sumpta, est meritoria: sive, complexum ex utraque est meritorium.

Ad 1. confirm. Resp. dist. ant. potest quis ex vana gloria velle credere remotè, & mediatè, vel ineffaciter. om. ant. proximè, & efficaciter. neg. ant. & conf. quia, cum pia affectio, requisita ad fidem, & sine qua DEUS non concurrat ad actum fidei, quaque immediatè eum actum imperat, supernaturalis sit, non potest elici ex motivo inhonesto: quidquid sit, an (ut volunt Lugo, & Ripalda) absolutè possit ipsa pia affectio imperari ab alio actu prævio, ex inhonesto motivo vanæ gloriæ: sicut multi admittunt, ex tali motivo inhonesto etiam imperari posse usum sacramenti penitentiae, consequenter etiam actus supernaturales ad eum requisitos. Ad 2. confir. Vel sufficit ad meritum semiplena deliberatio, vel non: si sufficit. neg. 2. p. ant. si non sufficit. neg. conf. nam tunc talis actus fidei non erit meritorius; nec in hoc potest esse tunc aliquid absurdum: liber tamen erit, libertate semiplena, quam libertatem debebit ipsi præcedenti piæ affectioni, in se ipsam tantum semiplenè liberæ.

DISPUTATIO IV.

De Objecto Materiali Fidei.

531. **O**bjectum materiale fidei jam diximus esse, quod creditur propter aliud, scilicet propter revelationem DEI; unde debet esse revelatum, nec sufficit esse revelabile; nam, quod nondum est revelatum, est tantum objectum materiale fidei remotum, seu omnino remotissimum, ut quidam Recentior ait: hoc est, tunc est, sive erit credibile, quando erit re-

velatum, & revelatio sufficienter applicata. Hinc idem ait, objectum etiam revelatum, sed nondum sufficienter ut tale applicatum, esse tantum objectum materiale fidei remotum; quia nec istud est proximè credibile, quod utique verum est. Quare nostræ conclusiones, si accipiendæ sint de objecto proximo fidei, debent intelligi ex suppositione, quod revelatio sit sufficienter applicata.

Verum quidem est, quod aliquid necdum revelatum, vel cujus revelatio nondum est sufficienter applicata, possum proximè affirmare per discursum, vel alium actum: non tamen id proximè possum credere per fidem: quàm parum scilicet possum credere homini, cujus vocem nondum intellexi, vel nondum loquenti, aut promittenti, sed tantum potenti dicere, vel promittere. Quæri tamen hic solet. 1. An objectum, tantum implicitè, vel mediatè revelatum, sit etiam objectum fidei. 2. An objectum tantum virtualiter revelatum, seu per discursum tantum ex alio revelato illatum, possit esse objectum fidei: qua occasione quaeritur quoque, an fides sit discursiva: dein ulterius indagatur, quanam necessariò sint credenda explicite, quanam tantum implicitè. Itaque sit

QUESTIO I.

De Objecto Materiali Fidei in Genere.

ARTICULUS I.

An, & quæ, implicitè revelata, sint
objectum materiale fidei.

532. **I**mplicitè revelatum (quod etiam est objectum materiale fidei, ut facile patebit ex mox dicendis) dicitur illud, quod non est in se formaliter, clarè, & apertè revelatum: sed continetur, seu involvitur in aliquo, formaliter, clarè, & apertè revelato. Talia sunt, partes objecti formaliter revelati, tam potestativæ, quàm actuales, seu essentialia constitutiva, sive sint partes physicae, sive metaphysicae: item talia sunt termini inferiores, contenti in superiore revelato: vel etiam veritates particulares, contentæ in universali. e. g. respectu hominis, constitutiva physica, seu partes physicae, sunt anima, corpus, & unio: constitutiva metaphysica, seu partes metaphysicae, sunt animal, & rationale: respectu animalis partes potestativæ sunt homo, & leo &c. qui etiam sunt termini inferiores respectu ejusdem animalis, tanquam termini superiores.

Pariter respectu propositionis, seu veritatis universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo*: propositiones, seu veritates particulares sunt: *Petrus est redemptus à Christo*: *Andreas est redemptus à Christo* &c. Alii

Alii ad implicite revelata volunt etiam reducere ea, quæ physicè, vel metaphysicè connectuntur, e.g. physicè connectitur ignis cum calore; metaphysicè prædestinatio cum salute hominis prædestinati, unio cum re unita &c. sed de hoc *num. 535.* agendum. Huic terminorum explicationi addo hoc notandum, nempe, DEUM suas locutiones, seu revelationes hominibus factas, accommodare modo loquendi humano; ac vocibus, aut signis uti, prout homines communiter utuntur, vel ea intelligunt; vult enim ab hominibus intelligi. His prænotatis pergitur ad conclusiones, quæ nobis videntur satis communiter receptæ.

533. Dico. 1. Si revelatur formaliter, adeoque est de fide, totum actuale, tunc etiam illius partes essentiales sunt de fide (intellige ita, ut sint saltem objectum remotum fidei, si revelatio nondum sit satis applicata, vel explicata: sive, si nondum constet, quod ista, vel illa, sint partes &c. proximum verò, si revelatio sit satis applicata, vel satis constet, hæc, vel illa, esse partes: quod deinceps semper subintelligemus) Prob. conclusio. Per revelationem totius reipsa etiam dicuntur, & revelantur partes ejus essentiales, tam physicæ, quam metaphysicæ: ergo fiunt de fide.

Prob. ant. Qui dicit totum, absque dubio etiam censetur, velle dicere essentiam ejus physicam, vel metaphysicam; quia voces humanæ, in humano commercio, vel maxime significant essentias rerum: ergo, qui utitur vocibus significantibus totum, etiam dicit ejus essentiam physicam, vel metaphysicam: atqui partes physicæ, vel metaphysicæ, sunt formaliter essentia totius: ergo etiam istas dicit. Confirm. Qui dicit, dari animal rationale, absque dubio dicit, dari, & animal, & rationale: qui dicit, dari compositum ex corpore, anima, & unione, indubitanter dicit, dari corpus, animam, & unionem: sed qui dicit, dari hominem, seu totum humanum, dicit, dari animal rationale, item dari dictum compositum: ergo etiam dicit, dari eas partes.

534. Dico 2. Si veritas universalis est revelata, adeoque est de fide, etiam sunt de fide veritates particulares, sub ea contentæ. prob. veritates istæ particulares sunt quasi partes, contentæ in universali, tanquam in toto: ergo, revelata veritate universali, revelantur etiam particulares, & fiunt de fide. prob. ant. in tali casu veritas universalis est quasi aliqua collectio plurium veritatum, ejus constitutiva, & partes, sunt veritates particulares, e. g. hæc veritas universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo*: est quasi collectio harum veritatum particularium: *Petrus est redemptus à Christo: Paulus est redemptus à Christo: Joannes est redemptus à Christo*: & istæ veritates sunt partes illius collectionis: ergo.

Confirm. 1. Qui explicite, & expresse dicit, omnes homines esse redemptos à Christo, etiam, licet non ita expresse, tamen satis intelligibiliter dicit, & hunc, &

illum, esse redemptum. Certè, qui narrat alteri de omnibus, e. g. antiquis eremitis, quod frequenter rigida observaverint jejunia, sufficienter, & satis intelligibiliter, idem narrat de SS. Antonio, Pachomio, Hilarione &c. & hic est communissimus modus humanus loquendi, & locutionem humanam intelligendi: ergo etiam DEUS, qui, ut dictum est, humano modo loquendi se accommodat, quando dicit, pueros Babylicos non admisisse cibum de mensa regia, sed vixisse tantum leguminibus, sufficienter revelat idem de quolibet in particulari, nempe de Daniele, Misæle, Anania, & Azaria.

Confirm. 2. Ut diximus *num. 422.* DEUS revelando aliquid in genere, vel universaliter, non etiam ipse (nisi specialis sit ratio) facit propositionem externam, seu revelationem tantum universalem, & confusam: sed, sicut clarissime cognoscit particularia contenta, sic etiam ea revelat: ergo, quando nobis certò constat, aliqua particularia contineri in veritate aliqua universali, etiam censenda sunt esse revelata, adeoque credibilia. Confirm. 3. Si tales propositiones particulares nunquam sunt de fide, sequitur, mihi non esse de fide, quod, si moriar in peccato mortali, sim damnandus: aut si moriar in gratia, sim salvandus: hoc est omnino absurdum, & falsum: ergo. Similes aliæ propositiones particulares possent fieri sine numero.

535. Dico 3. Si revelatur aliquod objectum, non eo ipso revelantur omnia cum ipso moraliter, physicè, aut metaphysicè connexa. Prob. conclusio inprimis de morali, & physica connexionem. Non est certum, an istæ connexiones afferant secum terminos connexionis; cum sint frustrabiles, vel impedibiles, seu dissolubiles: ergo, etiamsi sit de fide, dari unum terminum talis connexionis, non est de fide, dari etiam alterum. Sic e. g. est de fide, dari in Eucharistia species panis, quæ physicam habent exigentiam, seu connexionem cum pane: nullatenus autem est de fide, sed falsum, dari ibi panem.

Prob. jam conclusio quoad connexionem metaphysicam. Res, etiam metaphysicè connexæ, non sunt partes, nec identificatæ illi rei, cui ita connexæ sunt: ergo per se, & directe non dicuntur: sed neque dicuntur indirectè, vel mediatè; quia qui loquitur de aliqua re, non eo ipso censetur, imò non potest semper censeretur, loqui de omnibus metaphysicè connexis: quin potius potest ex rationabili causa nolle, de iis loqui: e. gr. DEUS revelans incarnationem potest utique nolle revelare omnia, quæ cum ipsa essentialiter connectuntur; cur enim non possit nolle, ut homines veniant in notitiam omnium illorum, adeoque aliqua celare? certè nulla apparet implicantiæ.

536. Confirm. 1. Potest DEUS revelare aliquam rem, quin revelet omnia prædica-
tæ realiter ei identificata, sive quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut omnia ejus prædica-

prædicata sub conceptu formali, & proprio discernantur: ergo multò magis potest aliquam rem revelare, quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut cognoscantur omnia etiam metaphysicè connexa. Dixi *omnia prædicata realiter identificata*; nam faciendum est discrimen; quædam enim prædicata sunt, quæ per solam explicationem, ut ita dicam, terminorum revelationis, innotescunt, e. g. prædicata animal, & rationale, si reveletur homo: & ista utique revelantur, quando res, cui insunt, revelatur: e. g. quando revelatur homo, revelatur etiam animal rationale.

Alia verò prædicata sunt magis formaliter distincta, seu distinctione rationis ratiocinata ab objecto revelato: & ista non debent, censeri formaliter, seu sub conceptu proprio, ne implicite quidem revelata; potest enim DEUS, locutionem suam, qua revelat unum prædicatum, non dirigere ad ingerendam notitiam alterius ita formaliter distincti. Sic Judæis revelata sunt prædicata absoluta DEI: at, saltem pluribus eorum, non sunt revelata prædicata relativa, seu mysterium SS. Trinitatis. Et ne excipias, hæc esse virtualiter distincta, addo, nobis defuncto necdum esse revelata omnia prædicata Divina, etiam essentialia; quia Beati primum ea omnia videbunt: imò plurimarum rerum creaturarum existentia, & prædicata aliqua, magis sub sensus cadentia, sunt revelata in Sacris Scripturis, de quibus tamen plurima ipsis essentialia nescimus.

537. Confirm. 2. Locutio, prout hæc sumitur proprie pro allocutione, est manifestatio conceptus, directa ad alterum, ea intentione, ut audiens veniat in notitiam rei: ergo, si DEUS suam revelationem non ita dirigit ad creaturam, nec intendit (ut potest non intendere: quæ enim in hoc contradicatio?) per revelationem e. g. incarnationis facere, ut audiens veniat in notitiam omnium metaphysicè connexorum, non loquitur illa connexa.

Nec dicas, non esse de ratione, vel essentia locutionis, ut involvat talem directionem ad audientem, vel intentionem, ut audiens veniat in notitiam rei, quæ dicitur; nam, licet talis directio non sit de essentia locutionis materialiter talis, seu puræ prolationis vocum, tamen est de essentia locutionis formalis, seu allocutionis; qualem utique DEUS vult facere, dum aliquid revelat; DEUS enim, loquens ad extrâ, non loquitur sibi, sed creaturis, nec loquitur, ut quidam quandoque absorpti, dum soli secum rem aliquam cogitant, & suas cogitationes verbis, sibi tantum dictis, exprimunt.

538. Confirm. 3. Si per revelationem unius revelarentur etiam omnia, cum ipso metaphysicè connexa, tunc per revelationem cujuslibet rei revelarentur omnia prædicata Divina necessaria; quia qualibet res creata habet essentialem connexionem cum his omnibus: imò etiam revelaretur mysterium SS. Trinitatis; etsi enim res crea-

ta dicantur cum isto non habere connexionem, id tantum intelligendum est in sensu formali; nam in sensu reali habent etiam cum hoc mysterio metaphysicam connexionem; quia realiter absolute impossibile est, dari quidquam, nisi DEUS sit trinus, & unus.

Quin etiam in sententia adversariorum probabilissimè qualibet re revelata revelarentur possibilitates omnium rerum; quia qualibet res probabilissimè habet essentialem connexionem, saltem mediatam, cum possibilitate cujuslibet alterius, quatenus implicante e. g. musca, implicaret potentia, eam producendi, adeoque implicaret hic immutabilis DEUS, quo implicante implicarent omnia. Quis autem dicat, per revelationem cujusque rei, e. g. castimoniam Josephi in Ægypto, revelari mysterium SS. Trinitatis, vel possibilitatem leonis? Certè Judæis omnibus fuit ea castitas Josephi ex revelatione nota, non ita mysterium SS. Trinitatis.

Ne autem putes, hac ratione dandas præcisiones objectivas, adverto, revelare aliquid prædicatum de aliquo certo objecto, non esse tantum quomodocunque revelare de isto objecto aliquid realiter identificatum cum illo prædicato: sed esse loqui ea intentione, & ita clarè, ut audiens vi locutionis illius intelligat formaliter, & sub conceptu proprio, illud objectum, de quo aliquid revelatur, itemque intelligat, illud prædicatum ei formaliter, & sub conceptu proprio, convenire. Sic quamvis per hanc propositionem: *DEUS est omnipotens*: reveletur nobis sub conceptu explicito, & proprio *DEUS*, & prædicatum *Omnipotens*, non tamen revelatur prædicatum *Omniscius*, licet omnipotens, & omniscius, realiter identificentur.

Certè, si non haberemus aliam revelationem de omniscientia, tam parùm possemus, eam credere vi revelationis factæ de omnipotentia, quàm parùm possumus credere prædicata plurima, quæ adhuc in DEO nos latent; nam, licet aliquo modo possit dici, etiam dicta esse in aliquo sensu physico omniscientia, sub conceptu scilicet omnipotentia, cui identificata est: non tamen potest dici, esse dicta ad nos, proprie, & in sensu illo morali, qui requiritur, ut proprie dicatur revelata; revelare enim est idem, ac manifestare, seu aliquid ita loqui, ut audiens, id formaliter, & sub conceptu proprio, intelligat: at audiens, DEUM esse omnipotentem, planè propterea non intelligit formaliter, & sub conceptu proprio, eum esse omniscium.

539. Similiter, etsi per hanc propositionem: *Aliquod animal est occisum*: supposito, quòd sit homo, dicatur etiam in aliquo sensu physico, homo esse occisus, tamen in sensu morali non manifestatur nobis, aut revelatur, occiso hominis, ita, ut possimus per fidem, sive naturalem, sive supernaturalem, affirmare, hominem esse occisum, licet revera, homo identificatus cum illo animali, sit occisus; quia nempe non clarè, formaliter, & sub conceptu proprio, revelatur subiectum illius

Alius propositionis, seu verificativum ejus, nempe homo: hinc in tali casu ab audiente non satis intelligitur homo: & si alia notitia non superveniat, nunquam credi, aut sciri poterit, hominem esse occisum. Unde, quando dicimus, revelari unum, & non alterum realiter identificatum, tantum dicere volumus, non dari revelationem tam claram, ut etiam alterum identificatum formaliter, & sub conceptu proprio, possit intelligi, aut credi: atque adeo prædicata contradictoria non cadunt in realiter identificata, sed in duas revelationes realiter distinctas.

540. Addo, in libero arbitrio loquentis esse, ponere locutionem talem, vel aliam, tam claram, ut vi illius velit objectum alteri ita loqui, ut hic illud omnino clare quoad omnia prædicata cognoscat: vel locutionem minus claram, ut objectum tantum quoad aliqua prædicata cognoscat: item esse in libero loquentis arbitrio, ponere, vel locutionem talem, ut audiens cognoscat objectum clare, & distincte: vel talem, ut id tantum cognoscat confuse, prout scilicet intendit, audienti ingerere notitiam, vel majorem, vel minorem de objecto. Si jam loquens duntaxat ponat talem locutionem, vi cujus audienti solum dare velit notitiam aliquorum prædicatorum, non censetur revelasse prædicata reliqua, quantumvis identificata. Item si ponat talem locutionem, vi cujus in audiente tantum oriri velit notitiam confusam, vel in genere, non censetur revelasse objectum in particulari; quia locutio ex se non plus revelat, quam quantum ex mente loquentis sonat.

541. Licet autem dein per discursum ex tali locutione eruantur veritates aliquæ particulares, non tamen ideo loquens censetur, eas revelasse, aut dixisse, si non, vel ex ratione, vel ex communi modo loquendi, aut intelligendi locutionem, merito possit colligi, quod loquens etiam particularia contenta voluerit intelligi. Et sæpe quidem fit, ut loquens veritatem universalem, velit etiam intelligi veritates particulares, contentas in illa: non tamen id fit necessario, aut semper: imò potest contingere, ut dicens propositionem universalem, nolit particularem in ea contentam intelligi. e. g. querenti principi post auditum tonitruum sclopeti: *An occisus est homo?* potest quis per propositionem universalem respondere: *Equus tantum occisus est*: quin velit à principe intelligi propositionem particularem, scilicet, quod determinatè occisus sit equus ei charissimus; ab hoc enim vellet omnino abstrahi, imò de eo nec cogitari, ne princeps tristitia contrahat.

542. Per hanc tamen conclusionem non nego, quod sæpius, revelato explicite uno objecto, reveletur etiam implicite aliud, cum priore necessario connexum; nam sæpe loquens, dum dicit unum, intendit audientem ducere in cognitionem alterius necessario connexi: qua ratione ponit verè signum, significans illum terminum connexionis, dirigendo illud ad audientem certio-

R. P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

rem reddendum de eodem termino, quod est formaliter hunc dicere. Sic dum interroganti, an sacrificium Missæ sit cultus DEO gratus, responderem: *Ipse Christus illud instituit*: etsi explicite tantum dicerem institutionem Christi, cum qua, complacentia, vel approbatio Divina, tantum est metaphysicè connexa (quia scilicet omne à Christo institutum placet DEO) tamen ex intentione interrogantis, & mea, dicerem implicite, sacrificium illud DEO placere.

543. Sic, si interroganti: *An Judas est in inferno, vel S. Petrus in celo*: responderem: *Ille in desperatione est mortuus, hic pro Christo martyr occubuit*: etsi ista explicite dicta, tantum haberent metaphysicam connexionem, ratione decreti Divini, cum projectione in infernum, & assumptione in celum, tamen iterum ex communissimo modo intelligendi, implicite dicerem, Judam esse in inferno, & S. Petrum in celo. Et sic etiam DEUS, quando loquitur aliquod mysterium, sæpe intendit, homines ducere in cognitionem aliorum connexorum: quibus in casibus etiam ista censetur revelare; quia, ut dictum, loquitur se accommodando modo loquendi, & intelligendi hominum. Sic quando revelavit, Christum natum esse ex B. Virgine, satis revelavit, hanc esse ejus matrem, cumque concepisse sine semine: item quando revelavit, Christum vidisse Zachæum in arbore, simul revelavit, Zachæum in ea prius consensu mansisse, donec Christus adveniret &c.

544. Hæc autem revelatio implicita de rebus, connexis cum objecto explicite revelato, colligi debet, tum ex ipsa significatione verborum, quibus DEUS utitur, tum ex circumstantiis, in quibus loquitur. Si voces ex sua institutione sint relativæ, vel aliam ob causam indirectè significant aliquid connexum, DEUS iis verbis, vel signis utens, etiam loquitur illud connexum, e. g. dum revelat Isaacum esse filium Abrahamæ, etiam revelat, istum esse illius patrem: dum revelat, aliquem esse hominem, cum hæc vox ex communi modo loquendi significet hominem, prout datur à parte rei, id est, instructum suis proprietatibus, & potentiis, etiam revelat, eum habere intellectum, & voluntatem, etiamsi cum quibusdam auctoribus ponantur hæc potentiæ esse ab anima realiter distinctæ.

Sic etiam, quando Christus dixit: *Nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*. Luc. 13. v. 3. revelavit implicite justitiam, & potentiam DEI, vindicantis peccata; quia scilicet voluit Christus auditoribus suis ingenerare timorem DEI, suas injurias ulciscens. Id autem præprimis est verum, quod, quando Ecclesia ex una veritate fidei infert aliam, eamque definit, tum signum sit, etiam hanc aliam veritatem fuisse implicite revelatam, ut explicavimus n. 455.

545. Dico 4. Conclusio objectiva, quæ in syllogismo categorico ex duabus propositionibus de fide consequitur, etiam ipsa ut pluri-

plurimum est de fide. ita communis. Dixi *conclusio objectiva*, hoc est objectum conclusionis formalis: de qua conclusione objectiva etiam sequentes conclusiones sunt intelligendae; alia enim est questio, an conclusio formalis, seu actus conclusionis, ex talibus praemissis deductus, sit actus fidei, de qua agemus infra, agendo de fide discursiva, *n. n. 583*. Similiter per voces *de fide* intelligitur, objectum esse fide Divina credibile. Dixi etiam *ut plurimum*; quia ut dicemus, aliquando facienda est exceptio.

Prob. jam assertio. De tali conclusione objectiva est certum, vel quod sit aliqua veritas particularis, contenta in universalis relevata, vel quod ejus subjectum sit realiter idem cum subjecto propositionis revelatae: ergo etiam est de fide. prob. ant. vel una propositio revelata est universalis, & altera particularis, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est redemptus à Christo: S. Joannes Baptista est homo: ergo S. Joannes Baptista est redemptus à Christo*: ubi patet, in majore dari revelationem de omni homine universaliter redempto: in minore dari revelationem, quod S. Joannes contineatur inter omnes homines, adeoque ejus redemptio sit veritas particularis, contenta in revelatione universalis de redemptione omnium hominum, & consequenter ex dictis *n. 534*. sit de fide.

546. Et par est ratio, si una propositio latius, altera minus late pateat, licet non sit particularis; quia eodem modo veritas conclusionis, quae non potest latius patere, quam qualibet praemissa, erit veritas quali particularis, hoc est, minus patens, contenta in latius patente. e. g. in hoc syllogismo: *Omnis clare videns DEUM, est amicus DEI: sed omnis martyr est clare videns DEUM: ergo est amicus DEI*: ubi minor est restrictior, vel minus patens veritas, & quasi particularis respectu majoris; nam non soli martyres vident DEUM, sicut non solus S. Joannes est homo: sunt tamen inter videntes DEUM, & particularis classis videntium DEUM, sicut S. Joannes est inter homines, & particularis homo.

547. Vel propositio revelata utraque est universalis, & aequè late patens, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis, qui venit in caelum, est praedestinatus: sed omnis, qui moritur in gratia, venit in caelum: ergo omnis, qui moritur in gratia, est praedestinatus*. Et in tali casu est omnino certum, quod subjectum objectivum majoris, & subjectum objectivum conclusionis sint realiter idem: quare praedicatum, quod revelatur de uno, etiam revelatur de altero realiter identificato (nisi sit specialis ratio faciendi exceptionem, qualis ut plurimum non est) consequenter non minus est de fide, quod praedicatum conveniat uni, quam alteri.

548. Et hoc contingit in syllogismo quocunque, non tantum affirmativo, sed etiam negativo, e. g. in hoc: *Nullus in peccato mortuus venit in caelum omnis impenitens est in peccato mortuus: ergo nullus im-*

penitens venit in caelum: ubi nullus in peccato mortuus, & nullus impenitens, manifestè debent esse idem; alias non daretur distinctio in tertio, sed à tertio, ex qua nihil inferitur, ut norunt Summulistae. Fortè dices, has ipsas conclusiones objectivas esse jam explicitè revelatas. Sed resp. etiam si non essent de fide ratione revelationis explicitae, essent tamen de fide ratione revelationis implicitae: & si aliqua sint veritates universales taliter deductae, nec tamen explicitè revelatae, de iis procedit nostra probatio: si nullae forent, quae non essent explicitè revelatae, tamen vera esset assertio de veritatibus particularibus, quod sufficeret.

Nec dicas, nos superius dixisse, quod DEUS, revelato uno objecto, vel praedicato, non eoipso revelet omnia alia realiter identificata; nam resp. in iis casibus semper dari specialem rationem excipiendi, ut patet ex ipsis probationibus nostris: at talis ratio ut plurimum non est in casibus hujus conclusionis (aliquam exceptionem faciemus inferius in solutione objectionis tertiae) ergo est disparitas. Et sanè, si DEUS praevideat, fore, ut hominibus certissime innotescat, aliquid esse realiter identificatum alteri, & tamen explicitè de isto loquatur, censendus est (nisi specialis ratio obstat) etiam saltem implicitè loqui de illo.

549. Dico 5. Conclusio objectiva, deducta ex majore propositione universalis revelata, & minore particulari naturaliter evidente, ut plurimum est de fide. Dixi, *ut plurimum*; quia, ut iterum in objectionibus solvendis dicemus, videtur aliquando facienda exceptio. Prob. conclusio. Quando major est de fide, & minor evidens, sufficienter constat, quod veritas conclusionis contineatur in veritate majoris universalis revelatae: ergo.

550. Sic quando dico: *Omnis homo est redemptus à Christo: Socrates est homo: ergo est redemptus à Christo*: cum major sit universalis revelatio de redemptione, extendens se ad omnes homines: & minor evidenter ostendat, Socratem esse partem illius collectionis, scilicet hominum, ad quam totam spectat redemptio: sufficienter constat, eam revelationem se etiam ad Socratem extendere, adeoque esse de fide, quod Socrates sit redemptus.

551. Et in hoc casu evidentia naturalis de Socrate homine non est motivum asserendi, eum esse redemptum, sed tantum est applicatio motivi, seu facit, ut agnoscat, dari revelatio etiam de ejus redemptione. Ad summum ea evidentia est motivum extrinsecum, vel mediatum, sicut motiva credibilitatis, applicantia testimonium DEI, ad affirmandam religionis Catholicae veritatem.

552. Dixi: *si minor est evidens*; nam, si haec non esset evidens, aut saltem valde certa, non sufficienter constaret, quod locutio Divina, ad ejus objectum se extendere. Imò, si quis ex ignorantia, vel stupiditate negaret minorem, etiam per se evidentem

tem, & consequenter etiam talem conclusionem, non propterea esset hæreticus, saltem in foro interno; quia tunc non esset ei sufficienter applicata revelatio, e. g. si quis negaret, Saul, vel Ruth, esse redemptos à Christo; quia putaret non fuisse homines, sed illum vulpem (nam hanc hebraicè significat) & istam fuisse plantam odoriferam.

553. Suspectus tamen talis esse posset in foro externo de hæresi; quia negans conclusionem in syllogismo legitimo, maxime in categorico, censetur negare aliquam ex præmissis: atqui non facile judicatur aliquis negare propositionem evidentem, quæ rapit intellectum ad assensum; sed aliam, quæ non ita rapit, sicut non ita rapiunt propositiones de fide: adeoque talis posset suspectus esse, an non propositionem de fide negaret, quod esset hæreticum.

554. Dico 6. Si major universalis est naturaliter nota, minor autem particularis de fide, conclusio objectiva non est semper de fide. ita Suarez de fide disp. 3. sec. 11. n. 5. Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 2. §. diligenter, aliisque. Prob. In tali casu non necessario veritas conclusionis est à DEO revelata: ergo neque necessario est de fide. prob. ant. tum negativè; quia non potest probari, tum positivè.

555. E. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noë est volucris: ergo habet stomachum* ubi, licet minor sit revelata, & de fide, tamen conclusio non est revelata, neque de fide; nec enim per revelationem, per quam habemus, corvum fuisse in arca Noë, etiam revelatum est, eum habere stomachum.

556. Non tamen propterea nego, sæpe posse contingere, ut talis conclusio objectiva sit de fide, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal rationale: Christus est homo: ergo Christus est animal rationale*: in quo tamen, uti & in similibus syllogismis, conclusio non est de fide ideo; quia est deducta ex una præmissa universali naturaliter nota, & altera particulari de fide: sed quia per revelationem minoris implicite jam revelatur etiam conclusio; nam revelato homine, ut dictum n. 533. revelatur essentia, seu definitio objectiva, scilicet animal rationale.

557. Dico 7. Conclusio objectiva, deducta ex una præmissa de fide, & altera tantum probabiliter vera, non est de fide. Prob. Objectum, quod non proponitur ut certò revelatum à DEO, non est credibile fide Divina: atqui talis conclusio est tale objectum: ergo, minor est clara; nam omnis conclusio sequitur debiliorem partem, maxime quoad certitudinem, vel incertitudinem: adeoque talis conclusio non est certò revelata, sed tantum probabiliter. Major etiam non potest negari, maxime post damnatam ab Innocentio XI. hanc propositionem 21. *Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat cum notitia solum probabi-*

li revelationis, imò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus DEUS. Confir. Si talis conclusio esset de fide, multis certum esset de fide, quòd essent in statu gratiæ: sed hoc est falsum ex Tridentino sess. 6. c. 9. ergo. prob. ma. est de fide hæc major universalis: *Omnis, qui rite percepit sacramentum penitentia, est in statu gratiæ*: & multis piis hominibus est valde probabilis hæc minor: *Sed ego rite percepì sacramentum penitentia*; quia valde probabile est, ministrum fuisse verum sacerdotem, & adhibuisse legitimam formam, & intentionem: actales homines attulisse debitam dispositionem: ergo, si probabilitas ista sufficeret, esset de fide conclusio: *Ergo sum in statu gratiæ.*

558. Addendum, hucusque dicta à conclusione quarta, restricta fuisse ad conclusiones deductas in syllogismis categoricis. Si quis quærat, quid sentiendum de conclusionibus syllogismorum non categoricorum. Resp. non universaliter tales conclusiones esse necessariò de fide; quia, si in conclusione tantum aliquid inferitur ratione connexionis cum alio, in præmissis revelato, & quidem ratione connexionis tantum naturaliter cognita, vel cognita quacunque certitudine non sufficienti, non statim tale objectum conclusionis censendum est revelatum; unde, sicut in Logica dicitur, talium syllogismorum bonitatem optime ostendi, si reducantur ad syllogismos categoricos bonos, ita etiam dico, optime posse discerni, an conclusio sit de fide, vel non, si tales syllogismi reducantur ad syllogismos categoricos: & tunc juxta assertiones supra positas de conclusione in syllogismis categoricis res determinetur.

559. Hoc tamen etiam dici potest, quòd, si syllogismus sit disjunctivus, & utraque præmissa sit de fide, etiam conclusio, legitime illata, sit de fide; quia etiam in humanis, si quis duas tales præmissas dicat, & dein unam neget, censetur dicere alteram, e. g. dicens: *Semper, vel dies, vel nox est: nunc autem non est nox*: censetur satis dicere: *Nunc est dies*. Pariter, cum revelatum sit, quòd omnis homo, adeoque etiam S. Petrus, veniat vel in cælum, vel in infernum: & ex altera parte etiam revelatum sit, quòd S. Petrus non sit in inferno, sufficienter etiam sine alia revelatione credi posset, eum esse in cælo.

Similiter in syllogismo conditionali, si major conditionalis est revelata, & minor, quæ conditionem purificat, etiam est revelata, sufficienter quoque est revelata conclusio: e. g. in his præmissis: *Si quis per martyrium Christum confessus fuerit coram hominibus, constabitur eum Christum coram Patre suo: atqui S. Stephanus per martyrium Christum confessus est coram hominibus*: sufficienter jam est implicite revelata conclusio: *ergo Christus confessus est S. Stephanum coram Patre suo*: possetque conclusio hæc credi, etsi nulla alia magis explicita revelatio, neque per traditionem, neque per alium modum, haberetur.

tur. Certè inter homines, si quis tales duas præmissas loqueretur, censeretur sufficienter locutus esse etiam conclusionem.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

§60. **O**B. 1. contra 1. conclus. DEUS revelans objectum, non propterea revelat etiam ejus partes metaphysicas, vel genus, & differentiam, aut definitionem objectivam: ergo. prob. ant. DEUS revelans e. g. quòd detur calor, non eo ipso revelat, quòd detur disgregans heterogenea, & congregans homogenea: hæc est definitio caloris: ergo. Resp. dist. ant. DEUS revelans objectum non propterea revelat partes metaphysicas, genus, & differentiam &c. quoad statum objectivum, vel etiam quoad conceptum certum, & evidentem. neg. ant. quoad omnem statum intentionalem, seu conceptum dubium, vel tantum probabiliter verum. conc. ant. & neg. conf. ad prob. om. vel conc. ant. neg. conf.

§61. Dixi, DEUM loqui more quasi humano, seu accommodando se intelligentiæ hominum, circa usum vocum, atque signorum; unde quando dicit aliquod objectum, dicit id, prout homines idem solent dicere, qui, dum aliquid dicunt, volunt utique significare essentiam rei, & statum ejus objectivum, ut supra diximus: item volunt dicere, quòd detur illud, quod terminis aperte idem significantibus indicatur: e. g. quando dicunt, dari hominem, dicere volunt, etiam dari animal rationale, vel compositum ex anima rationali, corpore, & unionem; quia aperte idem sunt: & si quis dicentem, quòd aliquis homo sit in templo, interrogaret, an ibi sit aliqua anima rationalis, & corpus ei unitum, videretur quasi terminos non intelligens.

§62. At verò, quando dubium est, an talis conceptus huic rei conveniat, vel tantum est probabile, quòd ei conveniat, non statim homines volunt, hunc conceptum dicere; quia possent falsum dicere: consequenter etiam DEUS non censetur talem conceptum revelare: itaque, cum definitio caloris supra allata, sit dubia, vel tantum probabilis, non censetur eam DEUS revelasse. Aliud est de definitione hominis, quæ est apertissima, & clarissima.

Neque dicas. Ergo, quando definitio est tantum probabilis, verificantur contradictoria de definitione, & definito; nam hæc objectio spectat ad Logicam & præcisiones objectivas. Respondeo breviter. Revelatur objectum sub conceptu uno, nempe definiti, & non sub altero, nempe definitionis: sicut homo cognoscitur à longè sub ratione animalis, non autem sub ratione rationalis. Discrimen tantum est, quòd inter animal, & rationale, detur distinctio rationis ratiocinata: at verò inter definitum, & defini-

tionem, tantum detur distinctio rationis ratiocinantis: quæ tamen sufficit ad conceptus saltem quoad claritatem diversos, adeoque ad similiter diversas revelationes.

§63. Sed neque videtur dicendum, quòd in tali casu definitio, si re ipsa vera sit, attamen nobis tantum sub dubio, vel per solam probabilem noticiam cognita, à DEO quidem reveletur, nobis tamen hæc non sufficienter, aut proximè applicetur, adeoque non sit quidem proximè credibilis, attamen sit remotè credibilis, e. g. supra adducta definitio caloris; non, inquam, videtur hoc dicendum, saltem tunc, quando non videtur credibile, eam revelationem aliquando magis applicandam.

Ratio est. Cum nemo unquam DEUM tale objectum loquentem intelligat, cur id loquatur? cur ponat revelationes, quæ nemini unquam proximè applicatæ fuerunt, & verosimilius nemini unquam applicabuntur? nec enim unquam Ecclesia definit, quòd calor sit qualitas disgregativa heterogeneorum, & congregativa homogenerum &c. Aliud enim est, quòd DEUS aliquando aliquam veritatem universalem dicat, cujus partes inclusæ necdum omnes sunt proximè applicatæ, quas tamen suis temporibus Ecclesia definiendo applicabit: aliud est, quòd DEUS dicat veritatem aliquam, quæ hucusque nulli applicata est, & verosimilius nulli unquam applicabitur.

Si tamen contendas, quòd casu quo definitio talis, vel res aliqua alia, nunc probabiliter tantum cognita, sit vera, & prævideatur suo tempore definienda, DEUS jam nunc eam loquatur, ne dici debeat, Ecclesiam aliquando condere novas revelationes, nil dicis contra nos; quia tantum sequitur, quòd conclusio, nunc tantum dubiè, vel probabiliter cognita ut revelata, possit suo tempore certò cognosci ut talis, & tunc credi: nondum autem possit credi stante dubio, vel habita sola probabilitate de illa: quod libenter concedimus.

§64. Ob. 2. contra 2. conclus. Si DEUS revelando veritates universales revelaret etiam particulares, in iis contentas, tunc ista propositio: *Socrates est redemptus à Christo*: esset revelata: atqui non est revelata: ergo. prob. mi. si esset revelata redemptio Socratis, tunc esset certior redemptio Socratis, quàm ejus existentia: sed hoc non potest dici: ergo. prob. ma. de redemptione Socratis constaret ex revelatione Divina: de ejus existentia constaret tantum ex communi fama, & traditione historicorum: sed revelatio Divina est longè certior, quàm illa fama, aut traditio: ergo. mi. superior etiam prob. existentia supponitur ad redemptionem: ergo hæc non potest esse certior illa.

Resp. 1. Fors posset negari, quòd redemptio Christi supponat existentiam redempti: certè quoad sufficientiam ad redimendum, passio Christi se extendit ad omnes possibiles homines: quamvis quoad actua-

ginalis

ginalis forte supponat existentiam, vel jam actualem, vel certe actuandam, seu futuram. Sed (ut permittatur cursus argumento) omnia neg. mi. ad prob. duplex est responsio. Quidam negant majorem, & dicunt, ipsam existentiam Socratis credi per eundem actum, quo creditur ejus redemptio, idque confirmant ex eo; quod propositiones affirmativæ in materia contingenti affirmant etiam existentiam subiecti; talis autem propositio est actus fidei dicens: *Socrates est redemptus à Christo*: adeoque dicunt, redemptionem Socratis, creditam per actum fidei, esse quidem certiore, quam sit ejus existentia, affirmata tantum per actum naturalem, propter famam, & traditionem historicorum: non verò redemptionem esse certiore, quam sit existentia etiam credita, per eundem actum fidei cum redemptione.

§65. Sed in primis hæc regula Summulistica non potest intelligi de quolibet prædicato contingenti; nam defacto vera est hæc propositio contingens, & affirmativa: *Antichristus est redemptus*: *Antichristus est cognitus*: quin tamen Antichristus existat. Unde regula illa tantum intelligitur de prædicato actualis exercitii, vel formæ physicæ actualiter denominantis, adeoque inhererentis. Dein difficulter possunt hi auctores, rationem dare; quare non etiam hæc propositio: *Socrates existit*: sit de fide; nam juxta ipsos propositio: *Socrates est redemptus*: facit implicite hunc sensum copulativum: *Socrates existit, & est redemptus*: quæ propositio copulativa est de fide: & non tantum una, sed utraque ejus pars: adeoque non est ratio; quare non etiam qualibet pars seorsum sit de fide, & possit credi.

§66. Sanè, si existentia Socratis potest credi in complexo cum ejus redemptione, debet esse absolute revelata: adeoque potest etiam credi seorsum, estque etiam seorsum sumpta de fide; sicut quando *Gen. 2. v. 7.* revelatur hæc veritas, seu propositio copulativa: *Formavit igitur Dominus DEUS hominem de limo terræ, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ*: non tantum utrumque membrum conjunctim, sed etiam divisim, est de fide: scilicet, & quod DEUS hominem ex limo formaverit, & quod vitam inspiraverit. & quando *versu præced. seu 6.* revelatur: *Fons ascendebat à terra, irrigans universam superficiem terræ*: non tantum conjunctim, sed etiam divisim, est vera quælibet pars hujus revelationis, nempe, & fontem ascendisse à terra, & hujus superficiem irrigasse. Jam verò dicere, quod propositio: *Socrates existit*: sit de fide, est difficile, ut patebit ex objectione sequenti.

§67. Respondent itaque alii, & melius. neg. mi. ad prob. iterum neg. mi. Aliud est, quod existentia non minus verè debeat à parterei existere; nam veritas objectiva stat in indivisibili: aliud, quod non minus debeat nobis esse certa; nam certitudo capit magis, & minus. Si non verè existeret Socrates, non posset supponi ejus existentia, nec ad

revelationem, nec ad actum fidei, ut est clarum: attamen potest supponi existentia, etiamsi non sit ita firmissimè nobis certa, uti certa est per actum fidei redemptio, modo indubitanter à nobis sciatur, vel cognoscatur.

Dico certa nobis; nam DEO omnia, quæ scit, aut supponit, sunt æqualiter certa, ratione omniscientiæ suæ; unde, licet talia non revelet, quia, ut ad objectionem sequentem dicemus, jam nota supponit, potest ea ad suam revelationem, optimè, & prudentissimè supponere. Nobis autem non omnia, quæ supponuntur ad revelationem, vel ad actum fidei, debent esse æquè certa, ac est actus fidei, vel objectum per fidem creditum: & sic præsupponitur ad actum fidei applicatio revelationis per motiva credibilitatis, quæ antecederent non sunt tam certa, ac ipsa revelatio, & actus fidei; hic enim est firmior, ut patet ex propositione 19. ab Innocentio XI. damnata: *Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum, ad assensum impellentium*: adeoque etiam potest supponi notitia, licet non ita certa de existentia Socratis, ad actum fidei de ejus redemptione.

§68. Accedit, quod, quando revelatur Socrates redemptus, absolute immediate reveletur tantum redemptio existens, & non Socrates: sicut, quando revelatur redemptus Antichristus, revelatur tantum absolute existens ejus redemptio, & non ipse; ut enim jam dictum est, §65. in his propositionibus non necessariò affirmatur existentia subiecti. Jam verò redemptio Socratis, & ejus existentia, non sunt idem, sed ad summum sunt metaphysicè connexa (quod pronunciamus) ut autem diximus, revelato aliquo objecto, non revelantur necessariò omnia metaphysicè connexa cum illo; hinc etiam in nostro casu non necessariò revelatur existentia Socratis, sed hæc tantum supponitur antecederent nota: adeoque hæc veritas: *Socrates existit*: nec est de fide, nec creditur. Hactenus dicta majorem lucem accipient ex solutione objectionis sequentis.

§69. Ob. 3. contr. §. conclus. Si conclusio objectiva, deducta ex majore revelata, & minore naturaliter evidens, est de fide, tunc omnis veritas naturaliter evidens, e.g. etiam ista: *Nunc existit dies*: est de fide: hoc non potest admitti: ergo. prob. ma. fiat hic syllogismus: *Omne, quod nunc est existens, scitur à DEO esse nunc existens: sed nunc dies est existens: ergo à DEO scitur dies nunc esse existens*: in hoc syllogismo major universalis est de fide: minor est naturaliter evidens: ergo juxta nostram assertionem conclusio objectiva est de fide.

Jam fiat alter syllogismus: *Omne, quod à DEO scitur, esse nunc existens, nunc existit: sed à DEO scitur, dies esse nunc existens: ergo nunc dies existit*: in hoc syllogismo utraque præmissa est de fide: ergo etiam conclusio objectiva, seu veritas na-

turaliter evidens primò posita. Et quod probatum est de ista veritate, potest eodem modo probari, de quavis alia veritate naturaliter evidente, scilicet, eam sciri à DEO, & omne scitum à DEO ità se habere, prout scitur ab ipso.

570. Hæc objectio satis molesta est: retorqueri tamen aliquatenus potest in adversarios. Hæc ratione quævis veritas naturaliter evidens, saltem erit objectum conclusionis Theologicæ; non enim potest simpliciter negari, conclusionem, deductam ex una præmissa de fide, & altera naturaliter evidente, esse conclusionem Theologicam, cujus oppositum est erroneum: quod etiam non potest dici de qualibet veritate naturaliter evidente: quis enim dicat, eum, qui negaret, nunc esse diem, admittere errorem circa fidem? Quæcunque autem solutio hujus retorsionis, vel difficultatis circa conclusionem Theologicam, ab adversariis data fuerit, serviet etiam nobis, circa actum fidei, vel objectum de fide. In forma. neg. ma. ad prob. conc. conclusionem primi syllogismi esse de fide; nam etiam hanc diem nunc existentem sciri à DEO, est satis revelatum, nempe implicite in maiore universali: nego autem, conclusionem secundi syllogismi esse de fide.

571. Dices 1. Secunda conclusio est deducta ex duabus propositionibus, seu præmissis revelatis: ergo etiam est revelata, adeoque, juxta dicta in superioribus conclusionibus, est de fide. Resp. me, priusquam probarem illas conclusiones, jam dixisse, videri faciendam aliquando exceptionem: & certè propter hanc ipsam rationem, ne scilicet omnes veritates naturaliter evidentes debeant dici, esse de fide (quod esset valde paradoxum, & à nemine admissum) debet aliqua exceptio fieri.

Itaque excipimus, & dicimus, conclusiones, seu veritates deductas ex duabus præmissis de fide, vel maiore universali de fide, & minore particulari naturaliter evidente, non fore de fide tunc, quando eæ conclusiones, seu veritates, jam præsupponi debent esse notæ ante ipsum assensum præmissarum, vel saltem unius ex præmissis, ità, ut non possit assensus præstari præmissis, nisi jam prius præstitus fuerit conclusioni, vel certè hujus veritas jam fuerit prius nota; tunc enim non debet censerì revelatio præmissarum etiam esse revelatio conclusionis.

572. Cujus rei ulterior ratio etiam est ista. Sicut homo aliquod objectum, quod explicite non dicit, non censetur dicere implicite (quamvis illud ex aliis dictis inferri possit) si illius notitia jam necessario præsupponitur, ad veritatem aliorum explicite dictorum: ità quoque DEUS illud objectum, quod explicite non revelat, neque revelat implicite, cujus notitia jam necessario præsupponitur, ad veritatem explicite revelatorum.

Et ratio ulterior pro utroque dicto, tam DEI, quam hominis est; quia talis dictio, vel

revelatio objecti hujus jam prius noti, nisi habeatur alius finis, quam præcisè notitia objecti, videtur superflua: certè non necessaria: adeoque merito negatur, quamdiu non efficaciter probatur. Alii dicunt, talem revelationem involvere circulum vitiosum; nam ideo esset de fide, nunc diem existere; quia DEUS scit: & ideo DEUS sciret; quia dies existit: sed sufficit mihi ratio prior. Quod autem veritas conclusionis jam essentialiter præsupponatur nota ad assensum præmissarum, seu saltem ad assensum minoris, est clarum; ideo enim DEUS scit, diem existere, quia existit: certè nos non scimus, id DEUM scire, nisi quia scimus, diem existere.

573. Ex his ulterius infero, quod, si veritas conclusionis jam ità præsupponatur nota ad assensum præmissarum, talis conclusio objectiva neque videatur esse conclusio Theologica strictè dicta, cujus scilicet oppositum sit error circa fidem; nam non videtur esse talis error, præcisè negare, hunc diem existere. Dixi, conclusio objectiva; nam conclusio formalis, deducta ex talibus præmissis formalibus, præsertim, si se reflectat in præmissas objectivas, non potest negari, saltem quoad objectum formale, sine errore circa fidem; quia negarentur præmissæ. Similiter solvenda est objectio, qua dicitur, cuique revelatam esse suam existentiam, eamque esse de fide; eoque cuique revelata, adeoque de fide sit, propria ipsius redemptionis à Christo facta, qua supponit existentiam; nam eodem modo responderetur, ad revelationem de redemptione jam supponi notitiam de existentia; ideo enim scitur, aliquis esse actualiter à Christo redemptus; quia scitur existens pro aliqua temporis differentia.

574. Dices 2. Si dicta hucusque subsistunt, non potest credi Divina autoritas per modum conclusionis objectivæ: hoc est falsum: ergo, prob. ma. ad omnem actum fidei auctoritas Divina præsupponitur, ut aliunde nota: ergo juxta nos non potest credi. Resp. neg. ma. ad prob. neg. ant. non enim supponitur nota auctoritas DEI ad omnem actum fidei, sicut supponitur existentia dei ad hunc actum, seu præmissam: DEUS scit, hunc diem existere; nam jam per aliquem antecedentem actum prius debet esse nota existentia dei; alias non possum affirmare, DEUM scire eam existentiam dei. At non antecederet ad præmissas debet jam affirmari auctoritas DEI: nec, ut habeam præmissas, ex quibus inferam auctoritatem DEI, debeo jam necessario præviè affirmare auctoritatem Divinam: sed hanc affirmo, nempe in identitate in tertio per ipsas præmissas.

575. Dein non nego, quod DEUS possit aliquando, talem veritatem naturaliter evidentem revelare, (quia multæ veritates naturaliter evidentes in Sacris Scripturis revelatæ sunt, e. g. quod homines moriantur: quod sol luceat: quod dies, & nox, & anni tempora, sibi succedant &c.) præsertim non ne-

go, quod DEUS id possit, si habeat alium finem, quam præcisè noticiam objecti: vel, si sint tales circumstantiæ, in quibus talis veritas non necessariò supponatur antecederet nota ad assensum præmissarum: vel, si obfirmatè id contendas, omittam etiam, quod DEUS absolute possit, revelare veritatem taliter præsuppositam.

Nego autem, DEUM quascunque veritates ita præsuppositas (de quibus n. 571.) implicite revelasse, aut eas nunc esse de fide: quamvis, si DEUS eas revelare vellet, possent esse de fide. At verò auctoritatem suam, sive infallibilitatem in cognoscendo, & dicendo, DEUS in S. Scriptura sæpe revelavit, etiam in circumstantiis, in quibus prævia notitia ejusdem auctoritatis non fuit ita necessaria ad assensum præmissarum: adeoque est lata disparitas.

576. Dices 3. Si conclusio: *Dies existit*: deducta ex supra memoratis præmissis de fide, non est de fide, ruunt probationes quartæ & quintæ conclusionis nostræ: hoc admitti non potest: ergo. prob. ma. in hoc tant illæ probationes, quod DEUS, revelans propositionem universalem, clarè cognoscat particulares in ea contentas, & has revelet: vel quod subjectum conclusionis, sit idem cum subjecto propositionis majoris, aut alterius de fide: vel saltem in eo subjecto includatur; adeoque, quidquid revelatur de uno, reveletur etiam de altero, juxta principium Logicum *Dictum de omni*: sed hæc omniarum, ut patet consideranti: ergo.

Resp. neg. ma. ad probationem disting. majorem. in hoc tant illæ probationes, quod DEUS revelans propositionem universalem, particulares in ea contentas cognoscat, & revelet: & quod omne dictum de subjecto præmissæ, e.g. majoris, dicatur etiam de subjecto conclusionis; quando adest ratio dicendi, quod DEUS propositiones particulares velit revelare, & quod, quidquid revelat de uno subjecto, velit etiam revelare de altero. conc. ma. quando non adest talis ratio, sed potius ratio dicendi, quod non velit revelare. neg. ma. & dist. sic. mi. neg. conf.

577. Revelatio externa, de qua hic loquimur, cum sit ens creatum, potest esse perfectior, vel minus perfecta pro libitu DEI; unde potest hic, per eam revelare plura, vel pauciora, clarius, vel obscurius, confusè, vel distinctè: adeoque potest intendere, vel manifestationem etiam veritatum particularium, vel tantum manifestationem alicujus veritatis universalis in confuso: quid autem ex his duobus velit, sæpe debet aliunde colligi. In casibus quartæ, & quintæ conclusionis, videtur DEUS saltem ut plurimum (sic enim limitantur eæ conclusiones) velle manifestare veritates particulares, adeoque has loqui. Et hujus ratio est; quia alias deberet admitti contra communem, quod Ecclesia conderet novas revelationes: item, quod non esset cuique de se in particulari credibile fide Divina, se esse redemptum à Christo: quod in peccato moriens, sit damnandus, aut, quod in gratia moriens, sit salvandus &c. quæ ibi deduximus. At, quod in casu objectionis

DEUS velit tantum, manifestare aliquam veritatem universalem, neque intendat revelare veritates particulares, ratio sumitur partim ex eo, quod istud non probetur, partim ex hoc ipso absurdo, quod omnes veritates evidentes deberent esse de fide.

578. Jam quod spectat ad principium: *Dictum de omni*: verissimum id est, in hoc sensu, quod prædicatum, dictum de termino universali, conveniat etiam particulari sub illo contento, & de hoc per legitimam consequentiam possit inferri: sicut in casu objectionis legitime inferitur: *Nunc dies existit*. At illud principium non est accipiendum in hoc sensu, quod, si quis loquatur universale, loquatur etiam particularia contenta; nam, cum locutio pendeat ab intentione loquentis, potest quis velle, manifestare veritatem universalem in confuso, quin velit manifestare omnes veritates sub ea contentas, adeoque quin velit eas loqui: imò potest velle, ut audiens non veniat in noticiam veritatum particularium. vide dicta d. n. 538. Si autem DEUS non loquatur hanc propositionem: *Nunc dies existit*: etsi ea inferatur ex aliqua revelatione, non est in se revelata, adeoque non est de fide.

579. Dices. Si Ecclesia definiret, hunc diem existere, tunc DEUS hanc veritatem particularem revelasset. Resp. in primis non sequi, quod DEUS eam revelasset in ea universali: *Omne, quod DEUS scit existere, existit*; potuisset enim eam aliter, etiam immediate revelare. Si autem Ecclesia definiret, quod in ea universali DEUS hanc particularem revelasset, facienda esset exceptio, & dicendum, quod DEUS, non quidem omnia particularia, quæ scit existere, revelaverit, sed tantum existentiam hujus diei. At non puto esse periculum, quod Ecclesia sit istud definitura.

580. Ob. 4. Possit contingere, ut, quando major universalis est revelata, minor naturalis, sit moraliter quidem certa, attamen reipsa falsa: quo casu conclusio etiam erit falsa: ergo non poterit esse actus fidei, neque ejus objectum de fide. Resp. 1. nos in assertione posuisse minorem evidentem, adeoque veram. Resp. 2. om. totum. Assertio nostra solum vult, quod conclusio objectiva sit de fide, in casu minoris tantum moraliter certæ, & simul veræ; nam, si vera non est, utique conclusio objectiva de fide non est. verbo. Dicendum est, in casu certitudinis moralis, non qualiscunque, sed positivæ, & ex valde gravibus rationibus haustæ, prudenter judicari, veritatem conclusionis contineri in veritate majoris revelatæ, adeoque etiam esse revelatam; hinc prudenter posse quemvis conari ad eliciendum actum fidei: & hunc, supposito, quod minor vera sit, Divino cum auxilio eliciendum: Si autem (ut absolute fieri potest) minor, & consequenter etiam conclusio, esset falsa, DEUS ad falsum actum supernaturali auxilio non concurret; itaque conatus ille carebit effectu, seu actu fidei: non tamen carebit suo

fuio m g ito: elicietur quidem actus, seu assensus: sed naturalis tantum, & falsus.

ARTICULUS III.

An Fides Divina sit discursiva.

581. **D**ico 1. Actus Divinae fidei non est necessario discursivus, ita communissime omnes. Prob. conclusio negativè; quia probari nullatenus potest, actum fidei necessario debere esse discursivum; potest enim aliquis immediatè, per simplicem adhesionem ad verbum DEI, absque ulla illatione unius ex alio, credere aliquod mysterium: imò ordinariè ita fideles credunt. Ubi nota ex Logica, discursum, propriè dictum, esse orationem, in qua unum ex altero inferitur; unde debet unum esse medium, seu ratio, ex qua aliquid aliud inferitur. *Discursus formalis* stat in tribus, vel saltem duabus propositionibus, realiter distinctis, scilicet *maiore, minore, & consequente*, vel saltem *antecedente & consequente*. Dico *saltem*; quia aliqui dubitant, an detur enthymema in mente: major, & minor, vel antecedens, debent, pro priori naturæ antecedere consequentiam, & illuminare intellectum, ut agnoscat connexionem objectivam in tertio, & ex hac inferat identitatem inter se in conclusione.

582. *Discursus virtualis* non est tantum propositio qualibet causalis (nam etiam DEUS potest formare propositiones causales, non tamen discursum virtuale, strictè dictum, nisi fiat quaestio de nomine) sed est propositio unica, habens tendentiam, æquivalentem antecedenti, & consequenti, ita, ut una pars, formaliter distincta ab altera, repræsentet identitatem in tertio, & quasi illustret intellectum, ad concipiendam, & inferendam alteram, seu identitatem inter se: simili ferè modo, quo in *tr. de DEO n. 555.* diximus, quod cognitio DEI aliquo modo eminentiali illuminet ad volitionem cognitioni identificatam.

Dico *simili ferè modo*; nam in discursu virtuali dantur imperfectiones, quæ non dantur in cognitione, vel volitione Divina: & præsertim datur ista, quod discursus virtualis præsupponat duas apprehensiones, realiter distinctas, unam objecti formalis, alteram objecti materialis, quarum prior illuminet ad concipiendam secundam. Unde, si in hoc sensu stricto sumatur discursus virtualis, non video, cur actus fidei semper debeat esse discursus virtualis; nam sufficit actui fidei, si sit propositio causalis: nec videntur credentes, semper identitatem in tertio, pro priori rationis cognoscere, sed simul testimonium DEI, & ipsum mysterium, tanquam causam, & effectum, ut fit in aliis propositionibus tantum causalibus.

583. Dico 2. Potest tamen absolute actus fidei esse discursivus, formaliter, & virtualiter. ita Vasquez, Lugo, Hurtado, Medina, Becanus, Arriaga, Ripalda, Mastrius, Haugoldus, Platelius, & alii, maxime Re-

centiores. Probatur. Non est ulla implicitantia in hoc, quod aliquis antecederet pro priori naturæ, per præmissas duas, vel unam, cognoscat revelationem DEI, de aliquo mysterio factam, & ab hac cognitione illustretur, ad inferendum in consequentia actum fidei de illo mysterio: e. g. hæc propositio: *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum*: non tantum est veritas naturaliter cognoscibilis, & cognita: sed etiam est revelata, seu revelatio in Scripturis frequens: potest ergo ex ea, & ex altera revelata, fieri syllogismus: e. g. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum: sed DEUS dixit, Verbum esse incarnatum: ergo Verbum est incarnatum*: vel potest fieri tantum enthymema: *DEUS dixit, Verbum esse incarnatum: ergo Verbum est incarnatum*: in quo discursu conclusio potest esse actus fidei; nihil enim obest.

Noto tamen, ad hoc, ut non tantum præmissæ sint actus fidei, sed etiam conclusio, necesse esse, ut conclusio se reflectat in præmissas objectivas; & sic intrinsecè attingat objectum formale; quanquam enim probabilis sententia quorundam philosophorum sit, conclusionem non semper se debere in præmissas objectivas reflectere, potest tamen id sæpe, imò fors sæpissime fieri; neque enim defendere volo ullo modo, quod præmissæ, unà cum conclusione, non attingente intrinsecè testimonium DEI, simul sumptæ, constituent integrum actum fidei, constitutum ex pluribus partibus realiter distinctis.

584. Ob. 1. Juxta SS. Patres, fides non est inquisitiva: ergo nec discursiva. Confirm. 1. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra: sed illa non est discursiva: ergo nec nostra. Confirm. 2. Habitus fidei non posset influere in præmissas: ergo præmissæ non possent esse actus fidei: atqui deberent etiam esse actus fidei: ergo. prob. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum: ergo, si habitus fidei influeret in conclusionem, quæ esset actus fidei, non posset influere in præmissas, quæ sunt principia ejusdem actus. prob. etiam mi. subsumpta. præmissæ deberent esse certiores conclusionem: atqui in via non datur actus certior actu fidei; ergo præmissæ deberent esse actus fidei; alias non essent æquæ certæ, multò minus certiores, quàm conclusio.

Resp. dist. ant. fides non est inquisitiva, hoc est, curiosè investigans, & examinans mysteria. conc. ant. non est inferens unum ex alio. neg. ant. & conf. De hac subtilitate scholastica SS. Patres non erant solliciti. Ad 1. confirm. dist. ma. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra in consideratione Theologica. conc. ma. in consideratione physica. neg. ma. & om. mi. neg. conf. Sicut est ejusdem speciei Theologica actus fidei, sive credatur verbo DEI scripto, sive tradito, sive hac, sive alia ratione applicato; quia datur idem motivum, seu testimonium DEI, ita etiam, sive fides discurrat, sive non, est ejusdem speciei Theologica; quia etiam manet idem motivum, ut inferius dicemus pluribus.

§85. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. dist. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum, si loquamur de habitibus naturalibus. conc. vel om. ant. si loquamur de habitibus supernaturalibus. neg. ant. & conf. vide dicta n. 167. Deinetiam probatio minoris subsumpta est falsa; nam saltem in supernaturali discursu sufficit, pramissas esse æquæ certas, nec debent esse certiores conclusionem; nec certitudine formali (cū non minis tales conclusiones, quā pramissa proveniant à lumine supernaturali, & nitantur testimonio Divino) nec certitudine adhesionis; cū intellectus utrisque æqualiter adhareat.

Imò etiam in naturalibus non video, quare necessariò debeant pramissæ esse certiores conclusionem; nam, cū possit sæpe idem, quod nunc est antecedens, in alio discursu esse consequens, & vicissim (e. g. possum nunc dicere: *Dies est: ergo sol adest*: & postea: *Sol adest: ergo dies est*) non video, cur debeat antecedens esse certius consequente. Si autem per firmius alicui adhaerere nihil aliud intelligatur, quā adhaerere illi, tanquam affirmationi motivi, propter quod etiam adhaeretur alteri, potest quoque in hoc sensu dici, quòd in actu fidei discursivo adhaeretur firmius pramissis, quā conclusioni.

§86. Ob. 2. Si fides est discursiva, non nititur solo testimonio Divino, sed etiam illa veritate naturali: *Quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: sed hac veritate niti non potest: ergo. prob. mi. si aliqua fides, seu actus fidei, niteretur ista veritate, tunc differret specie Theologica ab aliis actibus fidei, non nixis illa veritate: & insuper non esset magis certus, quā illa veritas naturalis (conclusio enim sequitur debiliorem partem) neutrum potest admitti: ergo. Resp. neg. ma. non enim actus fidei deberet esse discursus ad regulas Logicas factus, aut attendere, ad illud principium, vel niti illo: sed deberet præcisè attendere ad connexionem objectivam testimonii Divini, & mysterii per id revelati: sicut Logici dicunt, quòd quis absque Logica artificiali in rebus obviis possit discurre. Illa autem connectio objectiva realiter aliud non est, quā ipsum testimonium DEI, secum asserens certitudinem de veritate mysterii, à se dicti. Quare realiter non habet ullum aliud, nec inadæquatum motivum, actus fidei discursivus, quā habeat actus fidei non discursivus.

§87. Nec dicas, connexionem illam, seu, quod idem est, bonitatem consequentiæ objectivæ, ostendi per lumen naturale, adeoque discursum niti illo lumine naturali. Resp. enim, etiam ipsum testimonium posse cognosci cognitione naturali, sed hoc non sufficere; unde, sicut in ordine ad fidem testimonium DEI potest, & debet proponi per illustrationem supernam, ita etiam potest, & debet illa connectio, vel bonitas consequentiæ objectivæ, per talem illustrationem proponi. Dicere autem, quòd sit impossibilis representatio supernaturalis connexionis

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

objectivæ, & consequenter, quòd sit impossibilis omnis discursus supernaturalis, planè est nimium, & gratis dicere: cur enim non possit esse discursivus actus prudentiæ supernæ, vel actus sapientiæ, aut scientiæ supernæ? quales habitus dari, habetur ex Sacra Scriptura *Isai. 11. v. 2.* ubi dicitur de Christo: *Requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis.* Et de hoc spiritu scientiæ, sive de hac scientia Christo infusa, loquitur S. Thomas 3. p. q. 11. art. 1. & postea art. 3. in corp. expressè ait, eam scientiam in Christo fuisse discursivam.

§88. Ob. 3. Juxta nos non posset dari discrimen, inter actum fidei, & conclusionem Theologicam: atqui debet inter ista duo dari discrimen: ergo. Resp. neg. ma. Multipliciter differunt inter se ista duo. Primò. Conclusio Theologica potest inferri ex una propositione revelata, & altera naturaliter evidente: e. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noè est volucris: ergo habet stomachum*: non ita potest inferri actus fidei; nam actus ex talibus pramissis illatus, non est actus fidei: etiam si, (ut supra num. 549. & seq. diximus, posse contingere) objectum, seu conclusio objectiva, esset de fide; nam etiam objectum de fide, sive fide Divina credibile, potest utique attingi per alium actum.

Secundò. Etsi utraque pramissa fuerit à DEO revelata, tamen conclusio Theologica ut talis, non nititur sola DEI autoritate, & revelatione: sed potius pro motivo habet ipsas veritates revelatas, seu objecta materialia jam credita, & per priores actus fidei jam affirmata, ex quibus hinc, & nunc, conclusionem infert: testimonium autem DEI tantum habet pro objecto mediato, ac remoto: saltem non exigit, id habere pro objecto proximo. e. g. in hoc syllogismo: *Omnis impius est DEO invisus: sed Judas est impius: ergo est DEO invisus*: motivum conclusionis non est testimonium DEI, has veritates revelantis: sed sunt ipsæ veritates jam prius credita. At verò actus fidei debet niti immediatè sola autoritate DEI revelantis.

§89. Unde non potest actus fidei inferri ex aliis pramissis, quā ex iis, quæ formaliter affirmant testimonium DEI, e. g. actus fidei discursivus sic tendit: *Omne, quod DEUS revelavit, est verum: sed DEUS revelavit incarnationem: ergo est vera*; si enim alia veritas, licet revelata, ponatur in pramissis, e. g. *Omnis homo est redemptus à Christo: sed S. Joannes est homo: ergo est redemptus à Christo*: talis conclusio formalis non esset actus fidei; quia, licet conclusio objectiva, seu objectum conclusionis formalis, sit de fide, seu objectum fidei, per alium actum credibile, tamen assensus, hac ratione ei præstitus, non est actus fidei; quia non nititur immediatè revelatione Divina: sed est tantum actus conclusionis Theologicæ.

Y

Nec

Nec dicas, talem actum saltem mediātē niti testimonio DEI; hoc enim non sufficit; nam actus virtutum non specificantur ab objectis formalibus mediatis, sed ab immediatis, ut patet in actu imperato; hinc, cum conclusio Theologica non debeat immediātē niti testimonio DEI, est satis discriminata ab actu fidei.

Tertiò. Conclusio Theologica non debet niti solo testimonio Divino, sed potest etiam niti principio illo: *Quaecunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: vel illo: *Dictum de omni: dictum de nullo*: item potest niti evidentia naturali alterius prae-missae, quae tamen, ut dictum est supra n. 551. non est motivum actus fidei, sed tantum applicatio motivi. Quod autem in sensu latiori aliquando etiam actus aliquis fidei possit dici conclusio Theologica, nihil est absurdum; quia tantum intelligitur, actum fidei discursivum esse conclusionem, seu discursum de DEO, vel rebus Divinis, vel à DEO revelatis, elicitem.

590. Dices. Ergo non erit actus fidei ille, quem adduximus n. 583. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum; sed dixit, Verbum esse incarnatum: ergo est verissimum, Verbum esse incarnatum*; nam major etiam est principium naturaliter notum, & non est revelatio, sed tantum veritas revelata. Resp. dist. illatum. non erit actus fidei, si illa major tantum affirmetur, ut veritas naturaliter cognita. conc. illatum. si affirmetur ut revelatio. neg. illatum. Illa veritas utique naturaliter etiam potest cognosci; cum lumine naturae sit evidens: at sic non sufficit ad actum fidei; hinc dixi n. 583. quod illa veritas sit non tantum naturaliter cognoscibilis, sed etiam sit revelatio in Scripturis saepe frequens.

Rursus illa veritas potest etiam accipi, ut actus fidei prius elicited: & nec sic sufficit ad inferendum actum fidei, qui non debet niti praevio actu fidei; nam & hic est aliquid pure creatum. Tandem potest considerari illa veritas ut revelatio; quia revera saepe continetur in Scripturis: & sic in majori potest quis assentiri ipsi propter se ipsam, & in conclusione alteri etiam propter ipsam: & hoc requirimus, ut conclusio sit actus fidei. Quod si dicas, istud raro contingere, adeoque raro contingere, ut actus fidei sit discursivus: non est contra nos, qui tantum dicimus, eum esse possibilem.

591. Ob. 4. In discursu prae-missae formales debent esse causa conclusionis: atqui actus fidei prius elicited, qui deberent esse prae-missae, non possunt esse causa alterius actus fidei subsequēntis: ergo hic non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. prae-missae formales debent esse causa dispositiva, vel fortē aliquo modo physica conclusionis. om. ma. causa objectiva, seu objectum formale illius. neg. ma. & sic dist. mi. neg. conf. Prae-missae formales nec in discursu naturali sunt causa objectiva; nam longē communius negatur à Logicis, conclusionem se reflectere in prae-missas formales; unde nec

actus fidei, qui esset conclusio, deberet se reflectere in alios prae-ecedentes actus fidei, tanquam in objectum, eosque habere promotivo, etiam tantum inadaequato: sed haberet pro objecto adaequato solam revelationem Divinam.

An autem prae-missae formales essent causa aliqua physica conclusionis, adeoque prae-ecedentes actus fidei causa sequentis, parum refert; nec enim propterea in sensu Theologico differrent specie actus fidei, qui essent prae-missae, & actus fidei, qui essent conclusiones: sicut non differunt actus ab habitu elicited ab aliis actibus, productis per concursum omnipotentiae extrinsecus applicatae in defectu habitus. Quando autem S. Thomas q. 14. de veritate, quae est de fide. n. 1. in corp. ait, differre fidem, & conclusionem scientificam in eo; quod in scientia intellectus rapiatur ad assensum, ex collatione, & cogitatione principiorum: contra in fide intellectus debeat determinari à voluntate: non est nobis contrarius; nam & nos dicimus, intellectum necessitari in evidentibus, non autem in fide obscuris.

592. Ob. 5. Actus fidei debet esse liber: atqui conclusio, concessis prae-missis, non est libera: ergo actus fidei non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. Actus fidei debet esse liber libertate mediata. conc. ma. liber libertate immediata. subdist. quoad speciem. neg. ma. quoad exercitium. om. ma. & dist. mi. conclusio non est libera libertate immediata. om. mi. mediata, saltem in prae-missis. neg. mi. & conf. Dixi cum multis in Logica, intellectum, concessis prae-missis probabilibus, non esse necessitatum ad conclusionem, saltem quoad exercitium: licet sit necessitatus quoad speciem: quod si verum est, etiam non erit intellectus necessitatus ad conclusionem fidei; cum prae-missae tunc quoque sint obscurae. Si neges eam sententiam, dic, actum fidei saltem liberum esse mediātē, eatenus, quatenus potest intellectus assentiri prae-missis, vel non, & consequenter etiam conclusioni: quae libertas sufficit ad meritum, ut dixi tract. de actibus humanis à n. 151.

593. Ob. 6. Quando intellectui proponitur evidenter credibile testimonium DEI, & objectum testificatum, tunc voluntas est expedita, ut statim imperet unum indivisibilem assensum utrique: ergo non imperat discursum formalem per plures actus; ad quid enim haec multiplicatio entium? Resp. Etsi hoc saepius fiat, non est necesse, ut semper fiat; sicut etiam in naturalibus saepe proponitur objectum materiale, & formale, ita, ut utrumque per unam indivisibilem propositionem causalem affirmetur: at id non fit semper; alias nec daretur naturalis discursus. Potest ergo pro priori proponi tantum revelatio Divina, ut intellectus de ea dubitare prudenter non possit, sed eam omnino possit affirmare: quin tamen pro eo signo naturae jam proponatur autoritas DEI, & consequenter connexio cum mysterio revelato: quo casu primum pro signo posteriori poterit

poterit assensum mysterii tanquam conclusionem inferre; imò homines rudes, etiam apprehensa auctoritate Divina, fortè tamen in eodem signo nondum agnoscunt connexionem cum mysterio: adeoque primum pro posteriori per actum distinctum huic assentiuntur.

594. Ob. 7. Juxta nos, qui concessis præmissis in syllogismo negaret consequentiam, esset hæreticus: sed hoc non videtur dicendum: ergo. Confr. Qui in prima sua conversione primò affirmaret auctoritatem DEI per præmissas, & casu impediretur ab actu conclusionis, jam vi præmissarum subijceret intellectum Divinæ auctoritatis, ergo juxta nos acquireret habitum fidei: consequens est falsum; quia habitus fidei non infunditur adultis, antequam actus proprius illius sit elicitus: ergo. Resp. Hæc obiectio, non tam impugnatur hanc assertionem, quàm superius positam, quòd scilicet conclusio objectiva sit de fide: sed quidquid de hoc sit, retorqueo argumentum, in conclusione Theologica, qua infertur, e. g. Christum esse DEUM; nam qui in hac negaret consequentiam, eodem modo esset hæreticus. in forma. dist. ma. si negaret tantum consequentiam formalem, seu bonitatem syllogismi artificialem, esset hæreticus. neg. ma. si negaret consequentiam objectivam. conc. ma. & dist. sic mi. neg. consequ.

Ad confr. Vel talis primò conversus affirmaret auctoritatem DEI per actus fidei, vel tantum per alias præmissas. Si secundum: neque posset inferri ex istis actus fidei, nec talis acquireret habitum fidei; quia hic non infunditur ante actum proprium fidei: nec etiam sufficit quælibet subjectio intellectus ad fidem; alias, si post piam affectionem impediretur actus fidei, deberet tamen habitus infundi. Si primum: rursus est quæstio inter doctores, an habitus fidei infundatur ante gratiam, vel non: si non infunditur, res iterum est clara: si infunditur, & quidem post quemvis actum fidei, etiam tali infunditur: si autem exigitur certus actus, e. g. de DEO ut existente, remuneratore, vel punitore, non infunditur. Ex his dist. 1. conf. & mi. subf. ac neg. ult. conf.

QUÆSTIO II.

De Objectis Materialibus Fidei in Specie.

ARTICULUS I.

Quæ sint credenda necessitate medii, vel præcepti.

595. Dico 1. Ad salutem necessarius est adultis necessitate medii aliquis actus fidei formalis, seu nixus immediatè, & intrinsecè auctoritate DEI loquentis. ita omnes, adeò, ut Suarez de fide disp. 12. sec. 2. n. 5. dicat, hoc non posse absque errore in fide negari. Loquor autem in conclusione de

actu fidei; nam de habitu aliunde certum est, cum in hac providentia esse necessarium necessitate medii, adeò, ut sine eo nemo salvetur; nemo enim salvatur sine gratia, cui semper habitus Theologici, & morales infusi, sunt conjuncti. Probatur autem conclusio 1. ex multis Scripturæ textibus, quos vide apud eundem Eximium cit. modo section. n. 6. maxime verò ex illo ad Hebr. 11. v. 6. *Sine fide autem impossibile est placere DEO.* Tridentinum etiam sess. 6. c. 7. ait de fide: *Sine qua nulli unquam contigit justificatio.* & c. 8. ait: *Fides est humane salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO.* Idem fuse asserunt SS. Patres, Augustinus, Leo, Fulgentius, alique apud Suarez loc. modo cit.

Dico 2. Non sufficit fides tantum naturalis, aut latè dicta. Prob. Est damnata propositio 23. ab Innocentio XI. *Fides latè dicta, ex testimonio creaturarum, similive motivo, ad justificationem sufficit:* ergo requiritur fides strictè dicta, seu quæ resolvitur in testimonium DEI, & non in testimonium creaturarum, vel simile motivum inferius. Ulterius S. Paulus, postquam ad Hebræos. 10. v. 38. dixit: *Fustus autem meus ex fide vivit:* ut explicet, de quali fideliquatur, statim subjungit c. 11. v. 1. *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium:* adeoque loquitur de fide supernaturali, & strictè dicta, quæ scilicet est fundamentum spei supernaturalis; hujus enim fundamentum est fides præstita revelationi, seu testimonio DEI, nobis æterna bona, & seipsum possidendum promittentis: & fides, quæ tendit in ea, quæ nondum apparent: de qua etiam fide paulò post addit Apostolus, sine ea impossibile esse placere DEO.

Sed & Tridentinum sess. 6. can. 3. de justificatione, sic definit: *Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit:* ergo loquitur de fide supernaturali. Dum autem idem Concilium ead. sess. 6. agens de modo præparationis ad justificationem, ait, quòd eatenus homines ad eam disponantur, quatenus sunt credentes, vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, planè indicat fidem, quæ requiritur, non esse qualemcunque latè dictam, sed nixam revelatione Divina.

596. Dico 3. Actus fidei ita necessarius est adultis, ut per se debeat elici reipsa, nec sufficiat elicitus in voto. ita cum communissima Suarez cit. disp. 12. de fide sec. 2. n. 12. Dixi per se; nam, si per accidens fieret, ut infans baptizatus abstraheretur inter barbaros, inter quos nihil de religione audiret, & aliquo exiguo tempore vivens post rationis usum, nihil contra legem naturalem graviter peccaret, atque sic moreretur, videntur Suarez, ibidem n. 16. Lugo, & Maurus, censere, talem non ut adultum;